

ثبات ارز ۲۸۵۰۰ تومانی تا پایان سال

ارز ۲۸۵۰۰ تومان برای کالاهای اساسی تا پایان سال می‌ماند. به گزارش صداوسیما، علیرضا گچ‌پرزاده، معاون ارزی بانک مرکزی گفت: نرخ ۲۸۵۰۰ تومانی ارز برای کالاهای اساسی همچنان حفظ خواهد شد و برنامه‌ای برای افزایش آن نداریم. البته ممکن است با سیاست‌های دولت تعدیلات جزئی در برخی کالاها صورت گیرد، اما در مجموع نرخ‌های مرکز مبادله تا پایان سال ثابت خواهد ماند. گچ‌پرزاده درباره تسهیل رفع تعهدات ارزی نیز تصریح کرد: بانک مرکزی برای حمایت از تولیدکنندگان کوچک و شرکت‌های دانش‌بنیان، تالار دوم مرکز مبادله ارز را راه‌اندازی کرده است. در این تالار، صادرکنندگان می‌توانند ارز خود را به‌صورت توافقی به واردکنندگان دارای تخصیص ارز عرضه کنند. گچ‌پرزاده در خصوص اختلاف قیمت میان ارز آزاد و ارز عرضه‌شده در تالار دوم نیز گفت: آنچه برای ما ملاک است، نرخ تعادلی بازار در تالاریک و تالار دوم مرکز مبادله است. بازار آزاد معمولاً تحت تأثیر اخبار و فضای روانی نوسان می‌کند و مبنای تصمیم‌گیری سیاست‌گذار نیست.

کاهش تولید محصولات با خشکسالی

تأمین کالاهای اساسی به‌صورت منظم در حال انجام است. به گزارش ایلنا، هومن فتحی، معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی با اشاره به چالش‌های تولید در پی خشکسالی و کاهش عملکرد محصولات کشاورزی، گفت: با وجود محدودیت‌ها، تأمین کالاهای اساسی به‌صورت منظم، به‌موقع و طبق برنامه در حال انجام است و دولت برای جلوگیری از نوسانات قیمتی و کمبود کالا، سیاست‌های مستحکم و منسجمی را دنبال می‌کند. وی افزود: کل واردات کالاهای اساسی حدود ۲۰ تا ۲۲ میلیون تن بوده و این نشان‌دهنده توان بالای کشور در این حوزه است. واردات محدود فعلی صرفاً بدلیل برخی محدودیت‌های تکنولوژیک و شرایط خاص تولید است. معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی به تأثیر خشکسالی بر تولید اشاره کرد و گفت: کاهش ۴۰ درصدی بارندگی‌ها بسیاری از معادلات تولید را تغییر داده و موجب کاهش تولید برخی اقلام به یک‌سوم یا یک‌چهارم پیش‌بینی‌ها شده است.

آب طالقان به تهران رسید

آب طالقان بالاخره به تهران رسید. به گزارش فارس، عیسی بزرگ‌زاده، سخنگوی صنعت آب کشور گفت: طرح انتقال آب از سد طالقان به تهران به ایستگاه پایانی رسید و از روز جمعه این طرح به صورت نهایی تکمیل شد. وی گفت: قبلاً از محل انتقال آب طالقان به کرج دو و نیم متر مکعب در ثانیه تحویل کرج داده شد و به جای آن دو و نیم متر مکعب از سهمیه کرج از خط قبلی تحویل تهران داده شد، اما اکنون با به اتمام رسیدن کل پروژه و پایان یافتن خط لوله انتقال آب از طالقان به آبگیر بیلقان در کرج که به طول ۶۴ کیلومتر است، آب طالقان به تهران رسید. به گفته سخنگوی صنعت آب، هر ساعت بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ لیتر به ظرفیت انتقال آب به تهران اضافه می‌شود، در حال حاضر علاوه بر آن دو و نیم متر مکعب قبلی در ثانیه که از خط قبلی تحویل تهران داده می‌شد، دو و نیم متر مکعب جدید نیز به آن اضافه شده و مجموع آب تحویلی به تهران ۵ متر مکعب در ثانیه رسیده است.

آزادی و قانون شرط بقای جامعه

گفتارهایی از موسی غنی‌نژاد، ابراهیم صحافی و امیرحسین خالقی درباره کتاب «قانون، قانون گذاری و آزادی» نوشته فریدریش فون هایک

شرق گواه این موضوع است. به گفته این پژوهشگر، کتاب در این جلد، ریشه‌های این انحراف را در ایدئولوژی و سیاست مدرن بررسی می‌کند و قانون‌گذاری پارلمانی را یکی از سرچشمه‌های بحران عدالت و آزادی در تمامی جهان مدرن می‌داند.

وی در خصوص سومین جلد کتاب توضیح داد: سومین جلد کتاب به «حکمرانی مردمان آزاد» می‌پردازد. به باور هایک، از اواخر قرن نوزدهم و در قرن بیستم، تمدن غرب دچار انحطاط شد؛ آزادی، بزرگ‌ترین دستاورد بشری، به‌تدریج در معرض تهدید دولت‌ها، احزاب و گروه‌های فشار قرار گرفت. صحافی تأکید کرد: آزادی نه پدیده‌ای پایدار، بلکه نهالی نوپاست که باید هر روز آبیاری شود؛ اگر غفلت کنیم، قدرت سیاسی آن را خدشه‌دار می‌کند. انحطاط جدید، حاصل اتحاد دولت‌ها و پارلمان‌هاست که قانون همه‌شمول را به نفع مصلحت‌های گروهی تحریف می‌کنند. نتیجه، زوال خیر عمومی و غلبه منافع فردی یا حزبی است.

این استاد دانشگاه با اشاره به نقل قولی از جواد طباطبایی درخصوص اینکه «حکومت اکثریت، حکومت اوباش است؛ دموکراسی یعنی حکومت قانون منکی بر خیر عمومی» توضیح داد: هایک نیز همین هشدار را می‌دهد که در قرن بیستم، حکومت اکثریت جای حکومت قانون را گرفته است. پارلمان‌ها و احزاب، با اتکای صرف به تعداد آرا، آن چیزی را که باید قانون بر خاسته از عرف و عقل جمعی باشد، بدل به ابزار سلطه سیاسی کرده‌اند.

وی ادامه داد: راه‌حل هایک، گره‌چه به نظر فانتزی می‌آید، بازاندیشی در ساختار قانون‌گذاری است. او پیشنهاد می‌کند دو پارلمان وجود داشته باشد؛ نخست برای بودجه و مقررات روزمره، و دیگری برای وضع قوانین اساسی بر پایه روح عرف و قانون طبیعی. پارلمان دوم باید از میان افراد واجد صلاحیت و تجربه برگزیده شود تا بتواند آزادی و قانون را از انحراف نجات دهد. ویژگی‌های انتخاب‌شوندگان، سن، وظایف و حدود اختیارات‌شان، همگی در کتاب آمده است. صحافی تشریح کرد: هایک در این ۱۹ صفحه خلاصه همه تهدیدهای تمدن مدرن را برمی‌شمارد؛ از زیست‌شناسی تقلیل‌گرا و ژنتیک‌گرایی که اراده انسانی را نفی می‌کند تا جریانات فکری و سیاسی که آزادی را به نام نظم و عدالت قربانی می‌سازند. جوهر سخن او روشن است: اگر اراده از انسان گرفته شود، آزادی نیز از میان می‌رود؛ و بدون آزادی، تمدن فرو می‌پاشد.

▼ آزادی شرط بقای جامعه

در ادامه این نشست امیرحسین خالقی، کارشناس اقتصادی گفت: اینکه بنوان از آزادی در برابر کسانی که می‌خواهند به دلالی در ظاهر موجه، آن را محدود کنند، حفاظت کرد، دغدغه اصلی متفکر بزرگی است که کتاب مشهورش پیش از این، حدود سال‌های ۱۹۴۰، ۱۹۴۱ و ۱۹۴۲ با نام راه بردگی منتشر شد. هایک همان ایده‌ها را دنبال کرد و در دهه ۱۹۷۰، در زمانی که اقتصاد مداخله‌گرانه کینزی در سراسر جهان، به‌ویژه در انگلستان و آمریکا، به شدت رواج داشت، نظریه فلسفی خود را گسترش داد. در آن زمان، کتاب او به نوعی مانیفست دفاع از آزادی بدل شد و بیانی شد از دغدغه‌ای که محور تمام اندیشه‌هایش بود؛ دفاع از آزادی. ابزار این دفاع نیز در یک جمله خلاصه می‌شود: جمله‌ای که چکیده سه‌جلدی اثر بزرگ اوست، ما عقل کل نداریم.

وی افزود: هایک در جلد نخست نوشته‌ناظمی در بالا وجود ندارد که اجزای جامعه را جای‌گذاری کند. ما با پدیده‌ای روبه‌رو

است، این کتاب اقتصادی نیست و کتاب در حوزه علوم اجتماعی و علوم انسانی است.

این پژوهشگر ادامه داد: خواندن این کتاب دشوار است؛ اما برای فهم چیهستی «علوم اجتماعی» ضروری. سه جلد کتاب هر یک مضملاً به موضوعی مستقل می‌پردازند و درک آن‌ها نیازمند بازخوانی‌های مکرر است. جلد نخست با عنوان «نظم و قواعد»، از پیدایش نظم‌های خودجوش و طبیعی سخن می‌گوید؛ نظمی که در قرن هفدهم و در آغاز عصر خرد، به انسان نو عقلانی معنا داد. از آن پس، انسان با عقل خویش در برابر طبیعت ایستاد و دیگر تابع ذاتی بیرونی نبود. اما پرسش اصلی این بود که نظم‌های طبیعی از کجا آمده‌اند؟ آیا فریده طبیعت اند یا محصول کنش انسانی؟

صحافی توضیح داد: این پرسش قرن‌ها بی‌پاسخ ماند تا در قرن بیستم، دو متفکر بزرگ لودویگ فون میزس و فردریش هایک پاسخی فلسفی یافتند. میزس با نظریه کنش انسانی (Praxeology) و هایک با مفهوم نوآرانه «نظم خودجوش»، راز پیدایش نهادها و قواعد اجتماعی را پیدا کرد. زبان، اخلاق، قانون، خانواده و همه ساختارهای اجتماعی بنا به تبیین هایک حاصل نظمی‌اند که نه برنامه‌ریزی‌شده، بلکه خودجوشانه شکل گرفته‌اند. جلد نخست همین فرآیند را با دقت فلسفی کاوش می‌کند که چگونه از کنش‌های انسان‌ها نهاد پدید می‌آید، و چگونه نهادها پایه تمدن مدرن و امروزی را می‌سازند. وی با اشاره به مفهوم آزادی تشریح کرد: آزادی مفهومی در دنیای جدید معنا و قید تازه یافته است و آزادی مقید به قانون. مشکل اینجاست که در ایران قانون را اغلب صرف مصوبات پارلمان می‌دانند، در حالی که هایک از قانون به معنای ناموس (نموس) حرف می‌زند، یعنی قاعده‌ای بر خاسته از عرف و نظم طبیعی جامعه، نه فرمائی بیرونی. این تمایز، فلسفه حاکم بر کتاب است، آزادی تنها در چارچوب قانون طبیعی معنا دارد، نه ندهای مصوب مجالس.

این استاد دانشگاه در خصوص ریشه ایرانی کلمه «ناموس» گفت: هایک در این کتاب از واژه‌های یونانی استفاده کرده است و مادر ایران نیز در روزگاری مفاهیمی مشابه آن داشته‌ایم اما به تدریج از آن فاصله گرفته‌ایم؛ از کلمه «نموس» یونانی تا «ناموس». در این کتاب از دو عقل سخن گفته است، عقل ضروری یا مهندسی، و عقل تحولی یا عقلایی؛ دومی همان عقل رشدیابی است که سرچشمه نظم خودجوش می‌شود. کتاب نشان می‌دهد قانون در جوامع بزرگ چگونه شکل می‌گیرد و در نهایت، چه جایگاهی برای عقیده عمومی دارد. هنگامی که قانون جدیدی وضع می‌شود، پذیرش آن تنها با اجماع عقل عمومی ممکن است؛ اگر جامعه قانون را بدون عدالت یا ناعادلانه بداند، مشروعیت آن از بین می‌رود و باید بازنگری شود. هایک این تمایز را میان افکار عمومی ایجابی و عقیده عمومی دسته‌بندی می‌کند؛ معیار نهایی قانون، نه تصویب رسمی بلکه پذیرش اجتماعی است.

صحافی با اشاره به جلد دوم کتاب توضیح داد: جلد دوم کتاب درخصوص «سرآب عدالت اجتماعی» است. او در این کتاب یادآوری می‌کند که عدالت از بنیادی‌ترین مفاهیم اندیشه بشری است؛ از داد و دهش (بخشش و عطا) ایران باستان تا عدالت افلاطونی و ارسطویی که پایه فلسفه حقوق و آزادی فرد شد. هایک نشان می‌دهد که اضافه کردن صفت «اجتماعی» به عدالت، آن را به ضد خودش تبدیل کرده است. یعنی از حقیقت فلسفی به شعار ایدئولوژیک مارکسیستی. عدالت اجتماعی، در دید هایک، سربابی است که میلیون‌ها نفر قربانی آن شده‌اند و فروپاشی بلوک

ابراهیم صحافی
استاد دانشگاه:

آزادی مفهومی در دنیای جدید معنا و قید تازه یافته است و آزادی مقید به قانون. مشکل اینجاست که در ایران قانون را اغلب صرف مصوبات پارلمان می‌دانند، در حالی که هایک از قانون به معنای ناموس (نموس) حرف می‌زند، یعنی قاعده‌ای بر خاسته از عرف و نظم طبیعی جامعه، نه فرمائی بیرونی. این تمایز، فلسفه حاکم بر کتاب است، آزادی تنها در چارچوب قانون طبیعی معنا دارد، نه نندهای مصوب مجالس.

رقیه ندایی
خبرنگار اقتصادی:

رابطه‌ای پیچیده بین قانون، نظم خودجوش و آزادی فردی وجود دارد؛ رابطه‌ای که توصیف آن نیازمند داده‌های مختلف است. روز گذشته معرفی کتاب «قانون، قانون گذاری و آزادی» نوشته فریدریش فون هایک و با ترجمه مهشید معیری و موسی غنی‌نژاد برگزار شد؛ کتابی که در سه جلد رابطه میان قانون، نظم خودجوش و آزادی فردی را توصیف کرده است.

فریدریش هایک، اقتصاددان و فیلسوف اتریشی-بریتانیایی قرن بیستم، در این اثر می‌کوشد به یکی از بنیادی‌ترین پرسش‌های عصر مدرن پاسخ دهد که چگونه می‌توان آزادی فردی را در چارچوب قانونی حفظ کرد که خود بر خاسته از کنش‌ها و تجربه‌های انسانی است؟ او میان «قانون» به‌عنوان حاصل سنت‌ها و تعامل‌های انسانی، و «قانون گذاری» به‌عنوان تلاشی آگاهانه از سوی دولت برای مهندسی جامعه تمایز می‌گذارد؛ تمایزی که در قلب اندیشه او درباره آزادی، نظم و محدودیت قدرت نهفته است و از همین رهگذر، بنیان‌های نظری اقتصاد آزاد و حکومت قانون را بازمی‌خواند.

این کتاب در سه جلد سه توصیف مختلف را به چالش می‌کشد. در جلد نخست این کتاب «قوانین و نظم» درک سنتی قانون را به‌عنوان ساختاری عمدی توسط مقامات برای تنظیم جامعه به چالش می‌کشد. در فصل نخست نویسنده استدلال می‌کند که سیستم‌های حقوقی موثر، به‌طور ارگانیک از تعاملات انسانی پدید می‌آیند و در طول زمان برای برآورده کردن نیازهای یک جامعه پیچیده و پویا تکامل می‌یابند. این مفهوم نظم خودانگیخته، بر اهمیت سنت و توسعه‌ی تدریجی هنجارهای حقوقی که به استقلال فردی احترام می‌گذارند تأکید می‌کند. در فصل دوم به موضوع «سرآب عدالت اجتماعی» برای بررسی انتقادی مفهوم عدالت اجتماعی و پیامدهای آن برای آزادی فردی پرداخته می‌شود. در جلد دوم کتاب برای بازگشت به درک سنتی‌تر از عدالت مبتنی بر حمایت از حقوق فردی، در برابر خطرات تلاش‌های خوش‌نیت اما نادرست برای توزیع مجدد ثروت یا اجرای برای آزادی، هشدار داده می‌شود. در جلد سوم نیز «نظم سیاسی مردم آزاد» تحلیل خود را به حوزه‌ی نهادهای سیاسی تعمیم می‌دهد. نویسنده در این فصل، از حکومتی محدود دفاع می‌کند که به حاکمیت قانون پایبند باشد، از حقوق فردی محافظت کند و نظم خودجوش را که از تعاملات داوطلبانه میان شهروندان ناشی می‌شود، تقویت کند.

▼ آزادی، نهال نوپای بشریت

روز شنبه نشست با حضور مترجمان این کتاب سه‌جلدی، از جمله موسی غنی‌نژاد، مهشید معیری، ابراهیم صحافی، امیرحسین خالقی و محمدعلی نیازی برگزار شد. در این نشست ابراهیم صحافی گفت: این مجموعه کتاب سه‌جلدی چند سالی است ترجمه است؛ اما به دلایل گوناگون تا به امروز به‌صورت عمومی معرفی نشده است و امروز پس از سال‌ها فرصتی برای رونمایی رسمی بود. او یکی از دلایل عدم توجه به چنین کتاب‌هایی را ساختار دانشگاه‌ها دانست و گفت: دانشگاه کارمند تربیت می‌کند و اساتید کارمند هستند و به همین علت کتاب و این قبیل کتاب‌ها مورد توجه قرار نگرفت. به گفته او برخلاف اینکه هایک اقتصاددان